

ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ПИВНОЇ ІНДУСТРІЇ: ОБЛІКОВО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ З ПДВ

©2019 ЗІНКЕВИЧ А. В.

УДК 657
JEL: H21; M42

Зінкевич А. В. Оподаткування підприємств пивної індустрії: обліково-методичний аспект формування податкових накладних з ПДВ

У статті досліджено загальні та спеціальні умови оподаткування підприємств пивної галузі, висвітлено основні їх переваги та недоліки. Значну увагу приділено практиці та проблематиці оподаткування підприємств пивної галузі податком на додану вартість. Обґрунтовано сучасні особливості формування та реєстрації податкових накладних. Запропоновано методичні аспекти вдосконалення обліку та аудиту ПДВ на підприємстві галузі пивоваріння. Доведено, що для коректного проведення аналізу стану по розрахунках з ПДВ варто застосовувати рахунки авансів. Підприємствам пивної індустрії запропоновано використовувати структурно-логічну модель аудиту процедур формування та реєстрації податкових накладних з ПДВ з урахуванням критеріїв блокування податкових накладних податковими органами.

Ключові слова: податкова система, бухгалтерський облік, аудит податків, податок на додану вартість, податкова накладна, пивна галузь.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-4-287-293>

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 10.

Зінкевич Анастасія Володимирівна – аспірантка кафедри обліку та контролю в сфері публічного управління, Тернопільський національний економічний університет (вул. Львівська, 11, Тернопіль, 46020, Україна)

E-mail: nastyazin1987@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9483-596X>

УДК 657
JEL: H21; M42

Зинкевич А. В. Налогообложение предприятий пивной индустрии: учетно-методический аспект формирования налоговых накладных по налогу на добавленную стоимость

В статье исследованы общие и специальные системы налогообложения предприятий пивной отрасли, освещены основные их преимущества и недостатки. Значительное внимание уделено практике и проблематике налогообложения предприятий пивной отрасли налогом на добавленную стоимость. Обоснованы современные особенности формирования и регистрации налоговых накладных. Предложены методические аспекты совершенствования учета НДС на предприятиях отрасли пивоварения. Доказано, что для корректного проведения анализа состояния по расчетам с НДС следует применять счета авансов. Предприятиям пивной индустрии предложено использовать структурно-логическую модель аудита процедур формирования и регистрации налоговых накладных по НДС с учетом критериев блокировки налоговых накладных налоговыми органами.

Ключевые слова: налоговая система, бухгалтерский учет, аудит налогов, налог на добавленную стоимость, налоговая накладная, пивная отрасль.

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Библ.:** 10.

Зинкевич Анастасия Владимировна – аспирантка кафедры учета и контроля в сфере публичного управления, Тернопольский национальный экономический университет (ул. Львовская, 11, Тернополь, 46020, Украина)

E-mail: nastyazin1987@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9483-596X>

UDC 657
JEL: H21; M42

Zinkevych A. V. Taxation of Enterprises in the Beer Industry: The Accounting-Methodical Aspect of the Formation of Tax Invoices with Value Added Tax

In the article the general and special conditions of taxation of enterprises in the beer industry are researched, their main advantages and disadvantages are highlighted. Considerable attention is paid to the practice and problems of taxation with value added tax of enterprises in the beer industry. The modern features of formation and registration of tax invoices are substantiated. The methodical aspects of improving the accounting of VAT at an enterprise in the beer industry are proposed. It is proved that for the correct analysis of the status of the calculation of VAT it is advisable to use advances accounts. Enterprises in the beer industry are suggested to use the structural and logical model of audit of procedures for the formation and registration of tax invoices with VAT, taking account of the criteria for blocking tax invoices by the tax authorities.

Keywords: tax system, accountance, tax audit, value added tax, tax invoice, beer industry.

Fig.: 3. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Zinkevych Anastasiia V. – Postgraduate Student of the Department of Accounting and Control in Public Administration, Ternopil National Economic University (11 Lvivska Str., 46020, Ukraine)

E-mail: nastyazin1987@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9483-596X>

Сучасна компонента розвитку організаційно-методичного забезпечення аудиту розрахунків за податками та платежами на підприємствах пивної галузі потребує інноваційного підходу

до управління податковими та обліковими процесами. Аудит оподаткування носить оптимізаційний характер для підприємств галузі пивоваріння, від його якості залежить не тільки ймовірність неотримання

штрафних санкцій, але й економність фінансових ресурсів підприємства.

Сьогодні відбуваються значні зміни в податковому й обліковому законодавстві, нормативно-правових актах та інструктивних документах, які регламентують питання розрахунків за податками та платежами. Окрім того, існують численні недоліки й суперечливі питання щодо порядку визначення податкових зобов'язань, облікового відображення податків і зборів, які в сукупності негативно позначаються на результатах діяльності суб'єктів господарювання та фіскальних органів.

Дослідженням питань обліку та контролю розрахунків за податками та зборами займалися видатні вітчизняні науковці, а саме: О. Артюх, М. Білуха, Ф. Бутинець, Н. Гура, А. Гуцаленко, В. Дерій, Б. Костюк, О. Красота, Р. Кулик, М. Лучко, О. Малишкін, Т. Матвієнко, В. Мельник, Є. Мних, О. Петрик, І. Риженко, І. Шмичкова та ін. Серед іноземних учених варто виокремити Д. Волкова, К. Ісу, Р. Каспіну, М. Метьюса, А. Нікуліну, А. Попову, Дж. Поупа, Е. Хендріксена. З числа дослідників оподаткування підприємств, у т. ч. галузі пивоваріння, варто відзначити праці В. Вишневського, О. Жукевич, В. Коротуна, Б. Костюка, А. Крисоватого, І. Луніної, А. Луцика, І. Лютого, В. Опаріна, С. Розумея, Д. Сяїнського, О. Трубея, В. Федосова.

Однак залишається ще багато проблем, які потребують подальшого дослідження та науково-практичного збагачення. Зокрема мова йде про аналіз сучасного стану господарської діяльності підприємств з метою перевірки правомірності та правильності здійснення операцій з оподаткування в контексті підвищення фінансової ефективності. Важливо також розглянути загальні підходи в оподаткуванні підприємств пивної індустрії, ідентифікувати підстави вибору системи оподаткування та зацентувати увагу на проблематиці формування та реєстрації податкових накладних з податку на додану вартість.

Харчова промисловість є однією з провідних і найбільш важливих галузей агропромислового комплексу України. Її розвиток визначається перш за все становищем у сільському господарстві, економікою держави в цілому, а також політичною та соціальною складовою.

Однією зі складових переробної промисловості є пивоварна індустрія, яка є досить прибутковою й привабливою як для вітчизняних виробників, так і для іноземних [1]. Вітчизняне пивоварне виробництво розвивається в основному за рахунок великих і середніх підприємств. Більшість малих пивзаводів не змогли знайти своє місце на українському ринку і не мають коштів ані для технічного переоснащення, ані для створення власної мережі збуту. Ці заводи або припиняють виробництво пива, або стають власністю великих підприємств. Таке «поглинання» велики-

ми виробниками малих дає останнім можливість не зупиняти власне виробництво, що сприяє розвитку пивної галузі та забезпеченню зайнятості населення.

Усучасних умовах розвитку господарських відносин для поліпшення існуючого стану підприємствам галузі пивоваріння необхідно розширювати асортимент пивної продукції, зокрема шляхом його диференціації, а саме: випуску солоду, квасу або ексклюзивних та іменних марок пива для торговельних мереж. Поряд з цим підвищенню конкурентоспроможності підприємств пивної індустрії сприятимуть оптимізаційні прийоми в оподаткуванні через обґрунтоване використання податкових інструментів удосконалення фінансово-господарського та інноваційного розвитку підприємства пивної галузі.

Оподаткування підприємств пивної галузі в Україні здійснюється залежно від вибору системи: загальної чи спрощеної [2, с. 149].

Перебуваючи на загальній системі оподаткування, суб'єкти пивної індустрії сплачують такі основні податкові платежі, як податок на прибуток підприємства, ПДВ, акцизний податок та інші (рис. 1).

Однак окреслені податкові платежі на сучасному етапі реформування податкової системи України в контексті впливу на економічний розвиток суб'єктів господарювання характеризуються підвищеною увагою з боку контролюючих органів, аудиторів та адміністративного персоналу підприємства. Зважаючи на це, ґрунтовнішого прагматичного аналізу потребує механізм нарахування, обліку та сплати підприємствами галузі пивоваріння податку на прибуток, ПДВ та акцизного податку. Однак посилення вектора фінансової децентралізації та інтенсифікація функціонування територіальних громад актуалізують також майнове оподаткування в частині мобілізації до місцевих бюджетів податків і платежів, зокрема й підприємств пивної індустрії.

Переваги та недоліки систем оподаткування для підприємств пивної галузі відображено на рис. 2.

Фізичним особам – підприємцям II і III груп у випадку роздрібної торгівлі пивом необхідно придбати ліцензію на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та в обов'язковому порядку встановити касові апарати (незалежно від місця здійснення діяльності, у тому числі й на ринках). При простроченні сплати дія ліцензії призупиняється, а за торгівлю алкогольними напоями без наявності ліцензії передбачено штраф – 200 відсотків вартості отриманої партії товару, але не менше 17 000 грн. Варто також наголосити, що за роздрібну торгівлю алкоголем без ліцензії передбачено також штраф за роздрібну торгівлю через РРО (КОРО), не зазначений у ліцензії в розмірі 200 відсотків вартості товару, реалізованого через такий РРО, але не менше 10 тис. грн [3].

Платники єдиного податку III групи – юридичні особи – звільнені від обов'язку нарахування, спла-

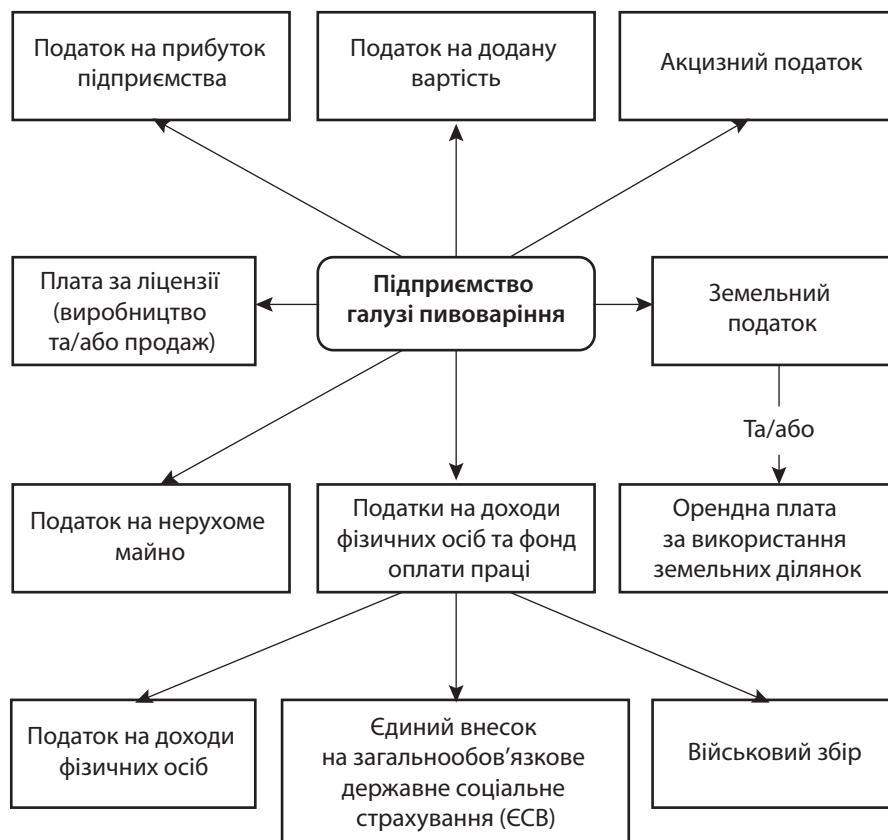

Рис. 1. Систематизація основних податків і платежів підприємства галузі пивоваріння

Джерело: авторська розробка.

ти та подання податкової звітності з таких податків і зборів: податку на прибуток підприємств; ПДВ з операцій з постачання товарів, робіт і послуг; податку на майно (в частині земельного податку), крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються для провадження господарської діяльності [4].

На нашу думку, організаційне та нормативне забезпечення аудиту податкових платежів першочергово доцільно розглядати в розрізі таких основних податків, як ПДВ і податок на прибуток підприємства. Ці податки є не тільки бюджетоутворюючими для держави, але й вимагають ретельного моніторингу всіх елементів у процесі здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства та формування відповідної звітності.

Ставки податку на додану вартість у 2018 р. становлять 20%, 7% (для лікарських засобів) і 0%.

Платники податку на додану вартість звітують за новою формою в електронному вигляді починаючи зі звітів за січень 2016 р.

Необхідність здійснення аудиту розрахунків за ПДВ обумовлена низкою причин, а саме: часті зміни та доповнення в податковому регулюванні платників ПДВ [5]; відсутність стабільного законодавства з питань бухгалтерського обліку розрахунків за ПДВ, неоднозначність трактування його норм; правильність обчислення ПДВ залежить від компетенції, досвіду та

професіоналізму бухгалтерів; суб'єкти господарювання в більшості випадків намагаються мінімізувати розмір податків, що тягне за собою усвідомлену керівниками загрозу накладання штрафних санкцій [6, с. 23].

Зважаючи на те, що основними напрямками проведення аудиту розрахунків з податку на додану вартість є перевірка на відповідність податкового кредиту, податкових зобов'язань, визначення різниці між ними, окремо здійснюється перевірка на відповідність обліку результатів проведення операцій, що не є об'єктом оподаткування, оподатковуються за нульовою ставкою, звільнені від оподаткування податком на додану вартість та інших операцій особливого типу, перевірка коригувань податкових розрахунків. У контексті зазначеного важливо виділяти моніторинг правильності заповнення та реєстрації податкових накладних.

Платник ПДВ зобов'язаний скласти податкову накладну на дату виникнення податкових зобов'язань в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації в порядку, визначеному законодавством, електронного підпису уповноваженої платником особи [7].

Податкова накладна підлягає реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН) урахуванням граничних строків [8].

У разі порушення граничного строку застосовують штрафні санкції від 10% до 100% суми ПДВ у податковій накладній. Звісно, що штрафи не є пріо-

Рис. 2. Переваги та недоліки систем оподаткування для підприємств галузі пивоваріння

Джерело: авторська розробка.

ритетом у діяльності підприємства, тому мета аудиту ПДВ – випередити їх настання, а в іншому випадку – мінімізувати та прослідкувати за правильністю нарахування та документального супроводження в актах і податкових повідомленнях рішеннях [9].

Варто зауважити, що за допомогою великих за обсягом штрафів законодавство націлюється на захист податкового кредиту покупців від неправомірних дій постачальників, які відмовлялися виправляти допущені помилки. Однак нововведені штрафи за помилки в податкових накладних навіть вище штрафів за відсутність (зокрема, неоформлення) податкових накладних. Тому в деяких випадках помилка в оформленні ЕПН коштуватиме дорожче, ніж нескладання такого документа. До того ж, якщо ЕПН не зареєстрували в ЄРПН, то нова процедура не допоможе покупцю зберегти податковий кредит [10, с. 20].

Для аудитора перевірка правильності нарахування ПДВ відіграє важливу роль, тому нами було розроблено методичні аспекти щодо покращення механізму її здійснення на підприємствах галузі пивоваріння (табл. 1).

Враховуючи те, що підставою як для нарахування податкових зобов'язань, так і відображення податкового кредиту є дані ЄРПН, вважаємо за необхідне для контролю за своєчасністю реєстрації власних ПН в ЄРПН і контролю за повнотою та достовірністю відображення податкового кредиту відкрити спеціальні рахунки, а саме:

- ⇒ 6432 непідтвержене податкове зобов'язання;
- ⇒ 6442 непідтверджений податковий кредит.

За Кредитом рахунку 6432 буде відобразитися сформована по першій події (реалізація чи отриманий аванс) та незареєстрована в ЄРПН податкова накладна.

Після реєстрації в ЄРПН податкової накладної по даті реєстрації буде сформована проводка, яка виглядає таким чином: Д-т 6432; К-т 6412.

Дана методика дозволить контролювати достовірність формування ПЗ і своєчасність реєстрації податкових накладних в ЄРПН.

Право на податковий кредит виникає на підставі правильно складеної постачальником по факту першої події (сплачений аванс чи придбання товарів, робіт, послуг) та зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної.

Методичні аспекти вдосконалення обліку та аудиту ПДВ на підприємстві галузі пивоваріння

Податкові зобов'язання:	
Σ Податкового зобов'язання = Σ ПДВ з реєстру Виданих ПН	
Σ ПЗ (Кредитовий оборот 6432) = 1/6 (аванси одержані + реалізація – аванси одержані закриті) = 1/6 (КО 681 + Об 70 – ДО 681)	
КО 6412 = ДО 6432 ДО 6432 = КО 6432	Якщо є незакриті аванси одержані (Кредитове сальдо 681), то Дебетове сальдо 6431 = Кредитовому сальдо 681/6 ДО 6431 = КО 681/6 КО 6431 = ДО 681/6
Податковий кредит:	
Дебетовий оборот 6412 = Σ вхідного ПДВ та Σ сплати ПДВ до бюджету	
Податковий кредит = ДО 6412 – Сплата ПДВ до бюджету (Д-т6412 К-т 311) = КО 6442	
Σ вхідного ПДВ = Дебетовий оборот 6442 = 1/6 (аванси видані + прихід товару – аванси видані закриті) = 1/6 (Дебетовий оборот 371 + Кредитовий оборот 631 – Кредитовий оборот 371)	Якщо є незакриті аванси видані (Дебетове сальдо 371), то Кредитове сальдо 6441 = Дебетове сальдо 671/6 КО 6441 = ДО 371/6 ДО 6441 = КО 371/6

Джерело: авторська розробка.

Тому для контролю за достовірністю формування податкового кредиту варто застосовувати рахунок 6442 «непідтверджений податковий кредит».

За Дебетом рахунку 6442 відображається сума вхідного ПДВ, яка не підтверджена реєстрацією в ЄРПН.

Після отримання інформації про реєстрацію ПН постачальником з Витягу ЄРПН у підприємства з'являється право на ПК, що відповідно відображається проводкою: Д-т 6412; К-т 6442 (рис. 3).

Тобто, впровадження такого підходу дає можливість проконтролювати достовірність та своєчасність формування оборотів по ПК та ПЗ

Згідно з даними, відображеними в ОСВ, аудитор може зробити певний висновок: ДО 6412 за мінусом сплати ПДВ у бюджет за попередній місяць (типово Д-т 6412; К-т 311) = КО 6442. У випадку відхилення потрібно досліджувати причини.

ДО 6442 = 1/6 (КО 6311 (де обліковуються постачальники – платники ПДВ) Прихід товарів, робіт послуг від постачальників) + ДО 3711 (аванси, сплачені постачальникам – платникам ПДВ) – КО 3711 (закриті аванси, що були сплачені постачальникам – платникам ПДВ)).

Якщо на підприємстві на початок та кінець періоду є незакриті аванси видані, тобто в ОСВ ми бачимо дебетове сальдо по рахункам 3711 чи 6311, то, відповідно, кредитове сальдо по рахунку 6441 має становити 1/6 від заборгованості по авансах виданих (дебетове сальдо 3711).

Дебетове сальдо по рахунку 6442 вказує на те, що в підприємства є вхідне ПДВ по незареєстрованих з невідомих причин постачальником ПН. Така ситуація впливає на величину сплати ПДВ у бюджет у бік збільшення.

Для коректного проведення аналізу стану по розрахунках з ПДВ варто використовувати рахунки авансів. У випадку вибору підприємством варіанта без використання рахунків авансів (3711 та 6811) необхідно звернути увагу на достовірність відображення заборгованостей через розгорнуте сальдо по рахунках 6311 та 3611.

У разі недотримання рівності у вищенаведеній формулі необхідно в'яснити причини. Це може бути як нереєстрація ПН постачальником, так і логічна помилка чи некоректне відображення операцій у бухгалтерському обліку. Однією з причин також може бути блокування реєстрації ПН постачальника в ЄРПН.

На даному етапі, враховуючи можливість такого блокування фіскальною службою, варто відображати такі заблоковані ПН на рахунку 6443 для подальшого контролю за долею цих ПН.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи результати проведеного наукового дослідження, варто зазначити, що мінімізації податкових ризиків у підприємницькій діяльності пивної галузі сприятиме своєчасний аудит податків і платежів, який буде націлений на оптимізацію податкової системи та облікової політики підприємства з урахуванням актуальних змін законодавчого регулювання та новацій аудиторської діяльності зарубіжних країн.

У результаті проведеного дослідження запропоновано використовувати підприємствам пивної індустрії структурно-логічну модель аудиту процедур формування та реєстрації податкових накладних з ПДВ з урахуванням критеріїв блокування податкових накладних податковими органами. З метою контролю своєчасності реєстрації власних податкових накладних і достовірності відображення подат-

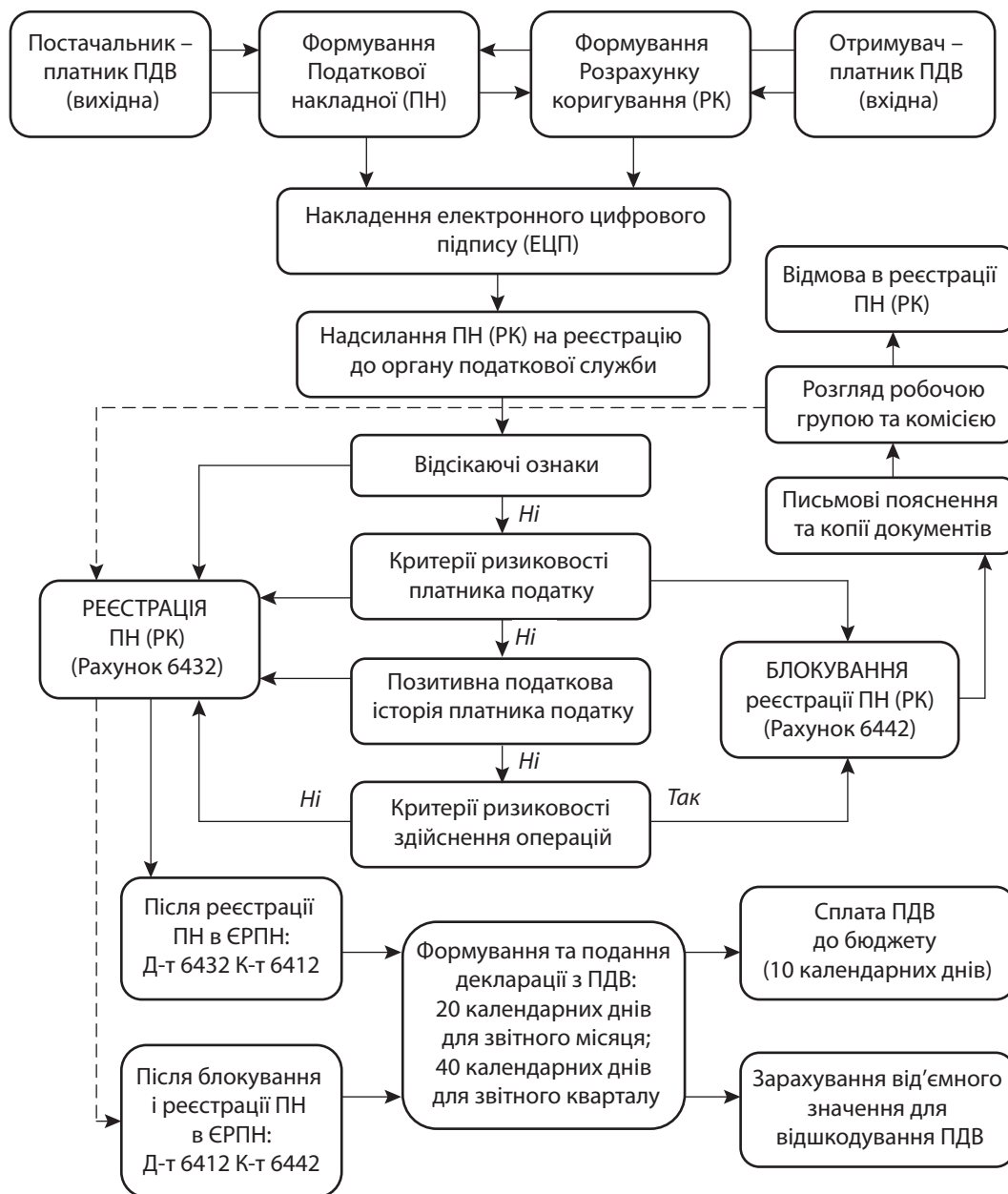

Рис. 3. Структурно-логічна модель аудиту формування та реєстрації податкових накладних на підприємстві

Джерело: авторська розробка.

кового кредиту такий підхід пропонує використовувати спеціальні рахунки, а саме: 6432 – непідтверджене податкове зобов’язання та 6442 – непідтверджений податковий кредит.

Використання в практичній діяльності підприємства галузі пивоваріння запропонованої структурно-логічної моделі матиме такі позитивні аспекти:

- 1) штрафні санкції (ШС) за несвоєчасну реєстрацію ПН вимагають побудови системи контролю за процесом реєстрації ПН в ЄРПН;
- 2) для уникнення ШС варто процес реєстрації ПН відобразити через рахунок 6432;
- 3) за Кредитом рахунку 6432 доцільно відобразити виникнення ПЗ по першій події, а за Дебетом 6432 – дату реєстрації ПН в ЄРПН;

4) КО 6432 сформує суму вихідного ПДВ, яку можна перевірити, використавши таку формулу: $КО\ 6432 = 1/6 (КО\ реалізації\ (рахунки\ 70,71) + \text{Аванси одержані}\ (КО\ 6811) - \text{Аванси закриті}\ (ДО\ 6811))$;

5) якщо в ОСВ на початок чи кінець періоду є кредитове сальдо по рахунку 6811, то, відповідно, сума дебетового сальдо по рахунку 6431 має відповідати 1/6 від кредитового сальдо по 6811. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Петухова О. М., Римаренко М. К. Аналіз та перспективи розвитку пивоварної галузі України. *Ефективна економіка*. 2015. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4373>

2. Чирва А. А. Вибір системи оподаткування, обліку та звітності суб’єктів господарювання: проблеми та шляхи їх

вирішення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Випуск «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». 2014. № 797. С. 147–154.

3. Увага! Спрощена система оподаткування та роздрібна торгівля пивом. URL: <http://chp.com.ua/all-news/item/36069-uvaga-sproschena-sistema-opodatkovannya-ta-rozdribna-torgivlya-pivom>

4. Агробізнес: обираємо систему оподаткування. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100005015-agrobiznes-obirayemo-sistemu-opodatkovannya>

5. Захарчук В. В. Організація проведення аудиторського контролю розрахунків за ПДВ. <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/336/155.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

6. Дема Д. І. Аудиторський контроль розрахунків за податком на додану вартість: шляхи підвищення ефективності. *Вісник ЖДТУ. Серія «Економічні науки»*. 2012. № 1. С. 22–24.

7. ПДВ 2017 зі змінами та новаціями. Голоvbух. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/5919-qqq-16-m10-20-10-2016-pdv-2016>

8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

9. Штрафи за порушення податкового законодавства. Дебет-Кредит. URL: <https://dtk.com.ua/show/0sid0227.html>

10. Юрченко О. Податок на додану вартість: аналіз податкової реформи 2016 року. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 12. С. 18–25.

Науковий керівник – Лучко М. Р., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і контролю у сфері публічного управління, Тернопільський національний економічний університет

REFERENCES

“Агробізнес: обираємо систему оподаткування” [Agribusiness: Choose a tax system]. <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100005015-agrobiznes-obirayemo-sistemu-opodatkovannya>

Chyrva, A. A. “Vybir systemy opodatkovannia, obliku ta zvitnosti subiektiv hospodariuvannia: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia” [The choice of taxation system, accounting and reporting of business entities: problems and ways to solve them]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha»*. Vypusk «Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku», no. 797 (2014): 147-154.

Dema, D. I. “Audytorskyi kontrol rozrakhunkiv za podatkom na dodanu vartist: shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti” [Audit control of payments for value added tax: ways to increase efficiency]. *Visnyk ZhDTU. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, no. 1 (2012): 22-24.

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

“PDV 2017 zi zminamy ta novatsiamy” [VAT 2017 with changes and innovations]. *Holovbukh*. <https://www.golovbukh.ua/article/5919-qqq-16-m10-20-10-2016-pdv-2016>

Pietukhova, O. M., and Rymarenko, M. K. “Analiz ta perspektyvy rozvytku pyvovarnoi haluzi Ukrainy” [Analysis and prospects of the brewing industry in Ukraine]. *Efektivna ekonomika*. 2015. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4373>

“Shtrafy za porushennia podatkovoho zakonodavstva” [Fines for violation of tax laws]. *Debet-Kredyt*. <https://dtk.com.ua/show/0sid0227.html>

“Uvaha! Sproshchena systema opodatkovannia ta rozdrubna torhivlia pyvom” [Warning! Simplified taxation system and beer retail]. <http://chp.com.ua/all-news/item/36069-uvaga-sproschena-sistema-opodatkovannya-ta-rozdribna-torgivlya-pivom>

Yurchenko, O. “Podatok na dodanu vartist: analiz podatkovoї reformy 2016 roku” [Value Added Tax: An Analysis of the Tax Reform of 2016]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 12 (2015): 18-25.

Zakharchuk, V. V. “Orhanizatsiia provedennia audytor-skoho kontroliu rozrakhunkiv za PDV” [Organization of audit control of payments for VAT]. <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/336/155.pdf?sequence=1&isAllowed=y>